2.4. Логістика як системний вузол

Попри те, що логістичні обмеження є добре відомим бар'єром, у дискусії оформилося позитивне бачення: Середній коридор як нова логістична вісь Україна–ЦА. Учасники обговорювали конкретний сценарій: Середній коридор з виходом в Україну + логістичний хаб + спільні агрокластери. Ця ідея отримала підтримку і в опитуванні. Водночас підкреслювалося, що підвищення вартості та часу транзиту залишається суттєвою перешкодою, яка потребує системного вирішення.

2.5. Модель трансформації економічного співробітництва

Обговорення показало, що йдеться не про розширення існуючої торгівлі, а про перехід до нової моделі економічної взаємодії.

Ця модель ґрунтується на трьох ключових елементах:

- Інтеграція в ланцюжки доданої вартості,
- розвиток сервісної та цифрової економіки,
- Створення спільних виробничих платформ.

Таким чином, співпраця Україна-Центральна Азія може розвиватися не як класична модель «експорт-імпорт», а як формування розподіленої виробничої та сервісної екосистеми..

2.6. SWOT-аналіз економічної співпраці Україна–ЦА

Дискусія проводилася зокрема у форматі SWOT-аналізу. Нижче — зведена матриця за підсумками обговорення:

S — Сильні сторони

- Взаємодоповнюваність аграрного та промислового секторів
- Компетенції України в АПК, машинобудуванні, IT
- Євроінтеграція: доступ до стандартів і ринків ЄС
- Зростаючий інтерес бізнесу з обох сторін

W — Слабкі сторони

- Логістичні обмеження та висока вартість транспортування
- Відмінності у регуляторному середовищі
- Низька інформованість бізнесу про можливості
- Пасивна участь представників ЦА у діалозі

O — Можливості

- Цифрова економіка та IT-послуги — незайнята ніша
- Агропереробка: спільні виробничі ланцюги
- Спільні індустріальні парки та зони
- Середній коридор як нова логістична вісь

T — Загрози

- Конкуренція Росії та Китаю з відпрацьованими механізмами
- Санкційні ризики та складність фінансових розрахунків
- Нестабільність безпекової ситуації в Україні
- Структурна залежність ЦА від енергоресурсів РФ

2.4. Логістика як системний вузол

Попри те, що логістичні обмеження є добре відомим бар'єром, у дискусії оформилося позитивне бачення: Середній коридор як нова логістична вісь Україна–ЦА. Учасники обговорювали конкретний сценарій: Середній коридор з виходом в Україну + логістичний хаб + спільні агрокластери. Ця ідея отримала підтримку і в опитуванні. Водночас підкреслювалося, що підвищення вартості та часу транзиту залишається суттєвою перешкодою, яка потребує системного вирішення.

2.5. Модель трансформації економічного співробітництва

Обговорення показало, що йдеться не про розширення існуючої торгівлі, а про перехід до нової моделі економічної взаємодії.

Ця модель ґрунтується на трьох ключових елементах:

- Інтеграція в ланцюжки доданої вартості,
- розвиток сервісної та цифрової економіки,
- Створення спільних виробничих платформ.

Таким чином, співпраця Україна-Центральна Азія може розвиватися не як класична модель «експорт-імпорт», а як формування розподіленої виробничої та сервісної екосистеми..

2.6. SWOT-аналіз економічної співпраці Україна–ЦА

Дискусія проводилася зокрема у форматі SWOT-аналізу. Нижче — зведена матриця за підсумками обговорення:

3. Результати опитування (Mentimeter)

Під час заходу проведено інтерактивне опитування Mentimeter. У різних запитаннях взяли участь від 10 до 13 учасників із 15 зареєстрованих.

3.1. Оцінка поточного рівня економічної комплементарності

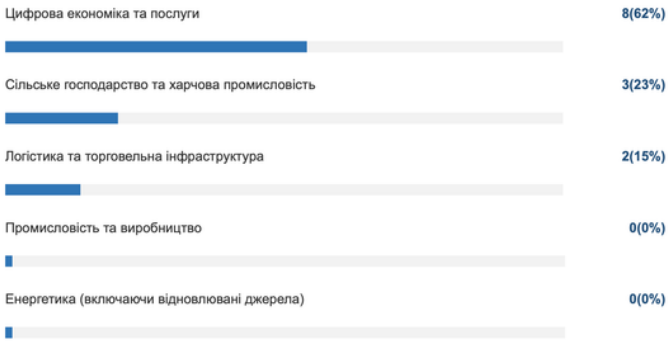
13 відповідей із 15; рейтингування чотирьох варіантів

Варіант	Голоси на 1-му місці	Характер розподілу
Обмежена та нерозвинута	8	Домінуючий вибір
Помірна, але з великим потенціалом	4	Стійкий другий пріоритет
Висока та вже відображена на практиці	1	Поодинокі відповіді (позиції 3–4)
Важко оцінити	0	Жоден не обрав першим

Висновок: 62% учасників вважають рівень комплементарності обмеженим і нерозвинутим — однак жоден не поставив варіант «важко оцінити» на перше місце. Це означає: проблема добре зрозуміла, а потенціал — визнаний. Завдання полягає у переході від констатації до дії.

3.2. Сектори з найбільшим потенціалом для практичної співпраці

13 відповідей із 15

Висновок: Цифрова економіка та IT-послуги здобули переконливу перемогу — 62% голосів. Учасники бачать майбутнє співпраці у сервісній та цифровій економіці, де Україна має найсильніші конкурентні позиції та найменшу конкуренцію з боку Росії і Китаю.

3.3. Найперспективніші формати співпраці понад традиційну торгівлю

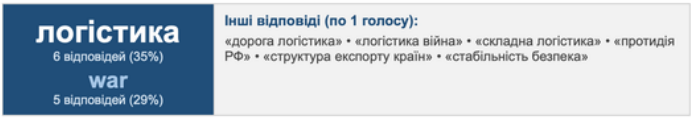
12 відповідей із 15

Висновок: Спільне виробництво (42%) та сервісна співпраця (33%) разом набирають 75% голосів. Учасники чітко обирають форми глибшої інтеграції — просте нарощування товарообміну не є достатньою амбіцією для партнерства Україна–ЦА.

3.4. Головний бар'єр для поглиблення економічної співпраці

10 відповідей із 15; 17 голосів загалом

Висновок: Логістика (35%) вперше обійшла «war» (29%) як головний бар'єр — на відміну від діалогу No.2. Для економічної співпраці логістичні обмеження сприймаються як більш системна і менш «непереборна» проблема. Відповідь «протидія РФ» — пряме визнання геополітичного тиску як економічного бар'єру.

3.5. Конкретна економічна ніша або проєкт-флагман

10 відповідей із 15; 15 пропозицій

Кластер	Конкретні пропозиції учасників
Агросектор та переробка	R&D в агро • Аграрна переробка • Спільні агропроєкти (x2) • Середній коридор + логістичний хаб + спільний с/г кластер
Цифрова економіка та послуги	Загальні інвестиції в цифрову економіку, сферу послуг і сервіси • Інженерні сервіси — будівництво • Creative industry
Енергетика	Альтернативна енергетика • Гідроенергетика • Фармацевтика і енергетика • Логістика: Україна може купувати нафту в Казахстані та газ у Туркменістані
Торгівля та інфраструктура	Trade • Торгівля традиційними товарами • Спільне будівництво

4. Висновки та консенсусні позиції

За підсумками дискусії та результатами опитування вимальовуються такі консенсусні позиції:

- Потенціал економічної комплементарності між Україною та ЦА є реальним і добре усвідомленим — але залишається значною мірою нереалізованим через системні бар'єри, насамперед логістичні та регуляторні.
- Цифрова економіка та IT-послуги є пріоритетним напрямом для першочергового розвитку: тут Україна має найсильніші конкурентні позиції, найнижчі логістичні бар'єри та мінімальну конкуренцію з боку Росії і Китаю.
- Агропереробка і спільні виробничі ланцюги — другий за пріоритетністю напрям: взаємодоповнюваність сировинного потенціалу ЦА та переробних компетенцій України є очевидною і підтвердженою учасниками.
- Середній коридор із виходом в Україну розглядається як конкретна логістична модель. Ідея «Середній коридор + хаб + агрокластери» потребує конкретизації у форматі пілотного проєкту.
- Росія у регіоні — це не лише конкурент, а й джерело системних ризиків для країн ЦА. Залежність від паралельного імпорту та санкційна вразливість формують попит на диверсифікацію, яку може запропонувати Україна.

4.1. Можливі сценарії економічної кооперації

На основі обговорення можна виділити кілька реалістичних сценаріїв:

Сценарій 1: Цифровий вхід

Розвиток співробітництва через IT, цифрові сервіси та аутсорсинг із подальшим розширенням в інші сектори.

Сценарій 2: Агропромислові кластери

Створення спільних підприємств із переробки сільськогосподарської продукції з використанням українських технологій.

Сценарій 3: Логістично-інтеграційний

Формування зв'язки «Середній коридор + Україна + виробничі ланцюжки».

Сценарій 4: Індустріальні платформи

Розвиток індустріальних парків за участю компаній з України та країн ЦА.

5. Рекомендації

5.1. Для бізнесу та підприємницького середовища

- Сформувати спільну цифрову торговельну платформу Україна–ЦА для IT-послуг, аутсорсингу та цифрових рішень — як першочерговий пілотний проєкт, що не залежить від фізичної логістики.
- Ініціювати пілотні спільні виробничі проєкти в агропереробці: переробка бавовни, фруктів та зернових у форматі спільних підприємств з українськими технологічними партнерами.
- Організувати B2B-місії для підприємців із ЦА до українських IT-компаній, агропереробних підприємств та машинобудівних заводів — для подолання інформаційних бар'єрів.
- Запустити один демонстраційний проект у сфері агропереробки за участю українських технологій.
- Инициировать создание пилотной цифровой платформы Украина–Центральная Азия для кооперации в сфере услуг и B2B-взаимодействия.

5.2. Для урядів та профільних міністерств

- Розробити двосторонні угоди про захист інвестицій та усунення подвійного оподаткування між Україною та країнами ЦА як інституційну основу для залучення приватного капіталу.
- Закласти в переговори про асоціацію Україна–ЄС механізми, що дозволяють продукції з ЦА отримувати преференційний доступ до ринку ЄС через переробку в Україні.
- Розглянути формат «Середній коридор + Україна» як пріоритет для переговорів у форматі С5+Україна щодо логістичної інтеграції.
- Розглянути можливість створення спільного інвестиційного механізму (фонду чи програми) для підтримки проектів Україна-ЦА.

5.3. Для міжнародних партнерів та донорів

- Підтримати розробку детального дослідження конкретних ланцюгів доданої вартості між Україною та ЦА — з акцентом на агропереробку, IT та фармацевтику.
- Фінансувати пілотні програми торговельної розвідки: місії підприємців, участь у виставках, торговельні місії — для нарощування бізнес-контактів між двома регіонами.
- Залучити механізми ЄБРР, ЄІБ та Global Gateway до підтримки інфраструктурних ланок Середнього коридору, що з'єднують ЦА та Україну.

Матеріал підготовлено за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» у межах проєкту «Європа – Центральна Азія: діалог без кордонів».

Матеріал відображає позицію авторів і не обов'язково збігається з позицією Міжнародного фонду «Відродження».